Anul IV. Nr. 42. Cluj, Duminecă 8 Decemvrie 1929

Taxa postala platita in numerar No. 121262/929

3 Lei exemplarul.

Chemarea Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:
Pe un an.....Lei 180·—
Pe un jumătate.an.....Lei 100.—
Autorităţi şi instituţiuni.....Lei 500·—
In streinătate dublu.

ANUNŢURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69

Jus murmurandi.

Sub imperativul categoric al instinctului de conservare naţională, ne-au văzut toţi românii de bine strâns uniţi în jurul unui steag, care simboliza pe deoparte dărâmarea şi înhumarea unui regim dovedit periculos pentru existenţa fiinţei noastre ca neam, iar pe de altă parte era augurul, ce prevestea cu tăria siguranţei înfăptuirea trainică a unui sistem, menit să fixeze posibilităţile de normalizare a unei vieţi de stat, proprie a garanta propăşirea evolutivă a poporului nostru spre culmile dictate de pozitivul însuşirilor şi calităţilor sufletului şi spiritului românesc. Aceasta simboliza pentru noi steagul desfăşurat de către partidul naţional-ţărănesc. Şi tocmai puterea intuitivă a acestui simbol ne-a intensificat forţa combativă şi de rezistenţă pentru a o putea fără preget şi şovăire să ducem lupta până la izbânda finală întru caracterizarea materială a acestui simbol.

Desigur, că în afară de credinţa noastră în utilitatea luptei reclamată de pericolul iminent, ce ameninţă consolidarea noului nostru stat, personalitatea dlui Iuliu Maniu, comandantul suprem, ce dirija lupta, era pentru noi combatanţii o puternică primă de încurajare, dar tot odată şi o nesdruncinabilă chezăşie, că la baza luptei noastre, stă profunda morală de stat, care nesocotită şi încălcată fiind de către maliştii şi piraţii vieţii noastre politice din ultimii zece ani, trebuia neapărat introdusă în viaţa de stat, servind ca dogmă şi percept de guvernământ.

Este deci evident pentru toată lumea, că lupta dusă sub flamurile partidului naţional-ţărănesc a fost şi este lupta idealistă, lupta desinteresată, având un singur scop final binele obştesc.

Tocmai datorită acestui scop, care subsistă în permanenţă, calitatea noastră de bun român ne impune obligamentul suprem de a rămânea în continu pe poziţii pentru a consolida, ceeace s'a câştigat prin luptă grea. Acest obligament ni se impune şi din motivul puternic, că ţara şi-a depus toată încrederea numai şi numai în noi, cei înrolaţi în partidul naţional-ţărănesc, ca ultima rezervă, capabilă şi dornică de a normaliza viaţa de stat.

Şi cred, că orice conştiinţă curată, va trebui să recunoască, că partidul naţional-ţărănesc, a binemeritat dela ţară încrederea, cu care a fost onorat.

Dela venirea la cârma ţării a actualului guvern am întrat în faza legalizmului, libertăţii cetăţeneşti şi în a moralei publice, ca sistem de guvernământ. Şi fiind punctul de razim al fiecărui stat morala adâncă, iată, că actualul guvern a pus bază solidă pentru desvoltarea şi consolidarea trainică a statului.

Potrivit angajamentului luat faţă de ţară toată râvna, întreg zelul nostru se va îndrepta şi pentru mai departe de a servi numai şi numai interesele obşteşti. Din acest drum al nostru nu ne va abate nici o putere omenească şi nu ne va intimida nici o forţă ocultă. După cum în opoziţie am dus lupta cu cerbicie, curaj, şi în mod deschis, tot astfel vom proceda şi la putere întru înfăptuirea postulatelor şi dezideratelor naţionale şi aceasta cu atât mai vârtos, cu cât ne dăm pe deplin seama, că acei, cari după cum în trecut, astfel şi în prezent, au atacat activitatea partidului şi guvernului nostru, nu au calitatea morală, întru cât au dovedit-o din belşug, că le este cu totul străină noţiunea de ţară, de bine obştesc, de interes public. Singurul corolar şi stimulent al acţiunilor lor a fost, este şi desigur va rămânea meschinul interes personal cu nesocotirea totală a interesului obştesc.

Vom merge deci înainte pe drumul început cu fruntea ridicată, şi conduşi de aceleaşi curate sentimente faţă de ţară şi popor, servind prin munca noastră numai şi numai ţara şi poporul.

Iară celora, cari în urma activităţii pozitive şi rodnice a actualului guvern, îşi văd zdruncinată pe vecie situaţia lor, şi deci tocmai în urma acestui fapt duc o luptă crâncenă contra actualului regim, potrivit principiilor de libertate, de cari ne călăuzim, le acordăm **jus murmurandi.**

Murmuraţi, murmuraţi deci voi, cei fixaţi la zidul infamiei, cei osânditi cu dispreţul nostru, căci nime nu se va sinchisi de murmurul vostru.

Alexandru Hoga.

Oradea-Mare clocoteşte.

Faimosul compatriot al orădanilor şi curier special între Budapesta şi Bucureşti, deputatul maghiar (perciunat) *dl Hegedüs, cu ultimele sale jonglerii parlamentare a indispus mult românimea de dincoaci de Carpaţi îndeosebi. La Oradea însă a tulburat în mod special sufletele româneşti căci, agresivitatea dlui Hegedüs sfidând şi pe cei mai îndrăsneţi unguri din Ungaria, este o surprinzătoare şi inedită atitudine care pe drept cuvânt îl acoperă pe deputatul ungur (perciunat) cu toată rezerva de revoltă a românilor vizaţi de eşirea dlui Hegedüs în Camera din Bucureşti.*

De când deputatul ungur (perciunat) şi-a luat nasul la purtare, vârându-l în toate cotburile de ferment disolvante, de atunci raporturile româno-maghiare din Bihor din acest delicat judeţ de hotare s'au schimbat mult în dauna consolidărei şi a bunei înţelegeri dintre cele două naţiuni.

Privilegiatul absurdităţilor definite sub colectivul de „probleme minoritare", *deputatul ungur (de rit mozaic) dela Oradia, abuzând de spiritul extrem de tolerant al românului şi îndeosebi al celui blajin din Bihor, îşi face de cap nestingherit de nimeni.*

Bursierul problemei minoritare întrecând în agresivitate chiar şi pe vestitul Barabás Béla şi Szelle, azi a reuşit să stârnească în sufletele românilor din Biharia din acest oropsit colţ de ţară o adevărată revoltă sufletească.

Regimul nostru, inspirat de cel mai curat sentiment naţional, trebuie să se sesizeze de temperatura ridicată a acestor suflete mult zbuciumate de ravagiile ungurului (perciunat) Hegedüs, *care azi din ironia sorţii „reprezintă" pe urmaşii lui Arpad în Camera urmaşilor lui Traian, cu tăblile lui Moise într'o mână, şi în cealaltă probabil ceva... dela Budapesta, ori ceva ce aduce cu sine făcând mereu pe curierul între Budapesta Bucureşti cu mici opriri la Oradia.*

Oradia clocoteşte revoltată de opera acestui om; românii buni de acolo sunt îngrijoraţi de libertatea abuzivă ce-şi permite dl Hegedüs, în afară de care mai sunt şi alţii în Bihor, mai sunteţi şi voi fraţi voinici! şi Vă întrebăm cu aceasta ocazie voi ce faceţi?

Voi ştiţi bine că sufletele voastre sunt chezăşia românismului de mâine în Bihor subminat azi grav de cel în vorbă. Voi ştiţi bine că voi veţi recolta mâinezi ura şi descompunerea ce o seamănă azi hegedüsii *în Bihor, dar mai trebue să ştiţi şi aceea că poporul nostru năcăjit resfirat la sate, legat de coarnele plugului, de grijile şi lipsurile lui pe voi vă va face responsabili, mai mâinezi,* dela voi va cere socoteală asupra moştenirei din 20 Aprilie 1919!!

Să nu o uitaţi aceasta fraţi voinici! Şi nu mai uitaţi încă nici aceea că, înafară de slăbiciunea voastră nici o putere pământească şi nimic nu ar putea periclita patrimoniul scump ce ne-a răsărit în ziua Sfintelor Paşti din 1919! pe urma jertfei şi suferinţei milenare, nici chiar hegedüsii *(perciunaţi şi neperciunaţi) dacă voi veţi şti neutraliza demni provocarea lor, ridicându-Vă majestoşi, liniştiţi dar cu efect în contra ACTIVITĂŢII lor nefaste.*

Oradia clocoteşte!

Nu o lăsaţi, că-i a voastră!

Tendinţe stupide.

Averescanii sunt mereu neastâmpăraţi. După ce vâlva pe care au încercat s'o stârnească cu congresul dela Bucureşti s'a consumat — averescanii s'au apucat de alte manevre tot aşa de infamante şi ridicole.

Mai întâi au pus la cale cunoscuta *lovitură din congresul general bisericesc,* pe care l'au montat după plac cu statistici şi date *false* — coborând în mod criminal prestigiul bisericei româneşti.

Au profanat cu un bastard cinism tot ce avem mai bun şi mai scump — altarele pe care străjueşte cuminec tura în potire de aur şi implicit şi-au bătut joc de orice noţiune de cinste şi moralitate publică.

Toate aceste le-au încercat averescanii — torturaţi de abracadabrante iluzii într'o zi de mâine care să repare „cărămida" din Iunie 1927.

Dar „lucrătura" — care se 'nţelege nu şi-a dat roadele — este pentru orice om atent — foarte semnificativă.

Ea trădează o anumită mentalitate care posedează creerele averescane. Că partizanii d-lor Averescu şi Goga *nu se dau înapoi dela nici un mijloc oricât de criminal ar fi, daca el ar putea ajuta câtuşi de puţin realizarea planurilor de acaparare a puterii.*

Mărturisesc că am îndrăsnit cu mare greutate să al tur mai sus noţiunile de *„putere"* şi *„averescan"*. Pentru-că mi-se pare ele se repudiază constant.

Totuşi cronicari cotidiani ai tuturor manifestărilor politice, datori suntem să le încrestăm pe răboj. Chiar dacă ele sunt nişte *manifestări absurde şi bolnave.*

Dar să revenim la subiectul iniţial. *Averescanii se agită.* Şi-au bătut joc de biserică — aşa cum s'a dovedit prin faptul că toate afirmaţiile averescane — au fost desmintite categoric în mod oficial.

Iar după eşecul cu congresul bisericesc — averescanii încearcă alte manevre mai ales în Ardeal, unde au anunţat reapariţia „Ţ rii Noastre" care n'a mai reapărut şiorganizarea unui tineret averescan care totuşi nu există.

De fapt nimeni nu ia aceste lucruri în serios.

Pentrucă pur şi simplu sunt lipsite de seriozitate. A le acorda o importanţă mai mare decât le au în fapt — înseamnă a nu avea simţul măsurilor.

Pentrucă toate aceste *tendinţe stupide* de a reînvia prestigiul unei ficţiuni, a averescanismului — mor în faşe.

Nimeni nu mai dă crezare şi încredere, „manifestărilor" averescane, zvârcolirilor oamenilor cari au tâlhărit şi au prostituat în 1926 averea şi cinstea ţării româneşti.

Emil Teleacu.

In curând va apare

„Calendarul Voinicului".

© BCUCluj

Discursul la Mesaj al fratelui nostru Dr V. V. Tilea, deputat.

Deputatul Chemărist Dr V. V. Tilea fixează în Cameră ideologia tineretului național-țărănist în cadrele discuției la Mesaj.

Uzând de o veche uzanță parlamentară, deputatul Chemărist fratele V. V. Tilea, a ținut să introducă în cadrele discursului vast și extrem de bine susținut, o nouă ideologie în cronicele cele parlamentare, ideologia primei generații tinere — ca atare — Marele discurs, care redă orizontul politic larg al fruntașului chemărist în același timp tălmăcind și gândul generației dedicată de copiii partidului național țărănesc, ca generația din 1926, a fost ascultat de parlamentarii prezenți cu o încordată atenție, mai ales pentrucă ideile fundamentale ale discursului formând totodată și osatura ideologiei tineretului național-țărănesc, va fi tradus în realitate de noi, cari mărturisim aceasta credință.

Interpelăm și pe aceasta cale mulțumirile noastre cele mai vii fratelui Dr Tilea, că și-a asumat misiunea grea la care s'a angajat și-l felicităm din tot sufletul pentru felul strălucit cu care s'a achitat de nobilul său angajament.

*

Prețedintele Adunărei: Dl deputat Dr V. V. Tilea are cuvântul.

Dl deputat dr V. V. Tilea:

Domnule Prețedinte,

Domnilor Deputați,

A vorbi la Mesaj, în absența calculată a opoziției liberale, și a celor trei averescani; a vorbi în lipsa temporară a apostolului nostru cultural, domnul Nicolae Iorga, a cărui prezență, plină de experiență critică, este atât de importantă și de folositoare ori cărui parlament, trebuie să mărturisesc că nu e deloc stimulant, pentru temperamentele combative ale parlamentarilor național-țărăniști.

Fuga liberalilor și a averescanilor dela o discuțiune aici în Parlament, este cu drept cuvânt interpretată, în țară și în streinătate, ca cel mai evident semn de slăbiciune și de teama că vor fi siliți să apere punctul lor de vedere politic și economic cu totul eronat. Iar pentru a reuși cu o acțiune extraparlamentară, le lipsește, pe lângă prestigiul moral, reorganizarea cadrelor și modernizarea programului, precum și popularitatea pe care noi am avut-o și o avem și astăzi.

Bilanțul primului an de guvernare

Dacă încercăm să facem un bilanț succint al primului an de guvernare național-țărănească, trebue să constatăm că schimbarea regimului a dat deja multe roade bune. Programul și aspirațiile partidului național-țărănesc au avut deplină aprobare și sprijinul țării și a streinătății. Venit la guvern, activitatea lui și marile greutăți ale începutului odată învinse, au întărit acea încredere într'o conducere înțeleaptă și rodnică.

Dovadă este primirea și atențiunea deosebită de care s'au bucurat domnii miniștri Mironescu, Mihai Popovici și Titulescu la Haga și Geneva și domnul ministru Madgearu la Paris și Londra.

Popularitatea partidului național-țărănesc.

Tot așa intern: popularitatea și iubirea masselor față de guvern și partidul național-țărănesc, au rămas intacte, iar în ce privește Ardealul, pot afirma că popularitatea a crescut. Poporul este mulțumit cu legiferările și îmbunătățirile aduse până acum. Și știe că nu noi purtăm vina acestei situații, ci ereziile economice ale șefului liberalilor, și slăbiciunea guvernului averescan.

In același timp poporul se bucură că azi acele erezii nu mai nefericesc țara, ci numai un partid politic.

In toate întrunirile ce le-am ținut, alegătorii noștri au accentuat că plătesc voioși impozitul urcat, pentrucă știu că ceeace plătesc azi intră de fapt în casa statului. Iar în ce privește urcarea prețului la tutun, spunea cu mândrie un voinic: „fumăm bucuroși zilnic o țigaretă pentru guvernul domnului Maniu".

Un spirit, o concepție politică cu totul apuseană, care nu poate decât să stabilizeze popularitatea noastră, cum de altfel au dovedit-o grandioasele manifestări din țara întreagă în ziua aniversării regimului, 10 Noemvrie.

Poporul nostru știe să aprecieze libertatea politică dobândită, ca cel mai mare bun, și prin asta dă o nouă dovadă — pe lângă jertfele și luptele de 10 ani — că este politicește copt, pentru un regim democratic și opus dictaturii orientale, care a stăpânit până acum un an, România.

Poporul factor determinant.

Astfel s'a consfințit poporul nostru, pentru tot deauna drept unul dintre cei doi factori determinanți în politica țării (aplauze pe băncile majorității). Și este evident că de azi încolo nu se va mai putea face o schimbare de guvern, care să nu fie în asentimentul poporului. Așa vom ajunge la starea normală ca fiecare Parlament să-și poată încheia ciclul de patru ani, având țara guverne bazate pe majoritatea Parlamentului.

Și este un mare bine, că tocmai în timpul greu al minoratului iubitului nostru Rege, se înstăpânește acest sistem de guvernământ, mai stabil și nu numai democratic, dar singur posibil în veacul al XX-lea. Importanța înstăpânirii acestui sistem crește și mai mult dacă ne dăm seamă că peste 12 ani vom avea un domnitor tânăr, fără experiența de om și monarh, atât de necesară pentru a conduce o țară așa de dușmănită ca România în colțul sudest al Europei.

Partidul național-țărănesc a crezut că adversarii politici, liberalii și averescanii, vor înțelege deplin importanța unei stabilități politice mai îndelungate și de aceia a abstat dela obiceiul liberalilor de-a începe o aprigă persecutare a membrilor celor două partide, cu toate că popularitatea noastră și crimele comise de guvernele lor ar fi permis și justificat chiar, o acțiune de adevărată pedepsire.

Ei însă nu au înțeles această înaltă concepție politică și beneficiind de indulgența noastră, au început să provoace populația prin răspândirea de minciuni. Este evident că poporul, conștient fiind, a reacționat în contra acestor provocațiuni, cum arată adunările dela Baia-Mare, Șimleu, Oradea și Cluj, și ne pretinde nouă parlamentarilor o acțiune foarte energică pentru urmărirea tuturor hoțiilor din casa statului (aplauze pe băncile majorității), și confiscarea averilor câștigate pe cale frauduloasă.

Ar fi deci în interesul însuși al liberalilor și averescanilor, ca să nu abuzeze de indulgența poporului, ultragiat de ei zece ani, ci să evolueze mai lent pe calea învățată dela noi.

Un fapt îmbucurător care trebue relevat dela această tribună, este, că cel mai important partid după al nostru, cel liberal, a abandonat visurile dictatoriale. Poate că și gruparea averescană să ajungă într'o situație similară, după scena petrecută într'un palat Regal la 3 Iunie 1927 și înecată în lacrimile sincere ale fostului poet Octavian Goga.

Astfel, toate partidele vor fi acceptat drept bază pentru viața politică a României, voința poporului, împreună cu încrederea Coroanei.

Meritul acestei evoluții însemnate revine pe de-a'ntregul partidului național-țărănesc și conducătorilor lui înțelepți și dârji, cari prin lupta neîncetată de 10 ani au forțat mersul evoluției pe această cale sănătoasă.

Politica în biserică.

Văzând conducătorii acestor partide că nici campania de „luminare" a masselor, nici campania de „răsturnare" înecată în ridicol, nu-i poate aduce la un rezultat apropiat, la trântirea guvernului nostru, ei s'au agățat ca omul disperat de mijloace naive.

Sub pretextul că se opun contopirei Ministerului Cultelor cu cel al Instrucțiunii, — se opun acuma, după ce la votarea legii nu au luat atitudine contrară, — sub acest pretext au militat pentru introducerea unui spirit cu totul medieval între credincioșii aceleiași națiuni, pentru a produce un război confesional între biserica ortodoxă și cea greco-catolică din Ardeal, și pentru a solidariza întreaga ortodoxime cu ei, și împotriva guvernului.. Mai trebuiau să pretindă o contingentare a slujbelor, pentru cele 7 confesiuni principale din România, ca disprețul opiniei publice, cu care a fost primită acțiunea lor, să fie desăvârșit.

Noi, în Ardeal, eram obișnuiți să vedem în luptele noastre naționale, totdeauna preoții cu crucea în frunte, să vedem pe preot drept conducător al turmei.

De la 1920 încoace, s'a schimbat situația, fiindcă la inspirația domnului Octavian Goga, a încercat partidul liberal și averescan să câștige preoții din ambele confesiuni românești, și prin ei să influențeze massele populare. Rezultatul obținut departe de a fi cel dorit de politicieni, a fost deadreptul dezastruos pentru reprezentanții bisericei românești, cari s'au diferențiat politicește de turmă. Popa a plecat, dar turma a rămas cu partidul național-țărănesc. Ca urmare s'a înstrăinat turma de păstor, și se crease un spirit prielnic tuturor sectelor, preotul nu mai era iubit și stimat, bisericile erau frecventate numai de copiii de școală.

Cred că răspândirea sectelor și înstrăinarea credincioșilor de conducătorii sufletești, ar fi putut trezi bisericile la cruda realitate și nu ar trebui să se lase seduse de unii politicieni interesați, pentrucă aceasta ar putea produce deadreptul o mișcare anticlericală.

Popularitatea partidului.

Cât privește situația partidului național-țărănesc în Aredeal, am afirmat, că popularitatea noastră nu a scăzut, ci din contra a crescut. Asta mai ales prin împrejurarea că tineretul dela orașe și dela sate a început să se organizeze sistematic și foarte temeinic.

Acțiunea chemăriștilor.

Inrolarea tineretului începuse la 1926, când trecerea nocturnă a unor fruntași ardeleni, din partidul prezidat de dl Iuliu Maniu, în partidul domnului general Averescu, a produs o reacțiune morală puternică în rândurile tineretului ardelean, neînregimentat până atunci în partide politice, care cu toții au semnat „Chemarea" lansată la 3 Aprilie 1926 în Cluj și s'au strâns cu elan tineresc, și cu hotărârea dârză, în jurul steagului domnului Iuliu Maniu, pentru a colabora la creiarea unei vieți politice, bazată pe mai multă moralitate și onestitate, și pentru izbânda principiilor democratice. Fără nici o ambiție personală, fără o erarhizare bine precizată, toți din generația „Chemării" ne-am considerat ca un întreg indisolubil și fiecare ca parte integrantă a unității sufletești și de luptă, care s'a menținut până în ziua de astăzi. (Aplauze pe băncile majorității). Tineretul chemărist a luat parte din 1926 încoace aproape fără întrerupere la alegerile generale, comunale, parțiale, și a adus ca mijloc de luptă un ritm mai viu, o agresivitate mai puternică, sfâșiind, în primul rând, idolii din trecut, care s'au lăsat ademeniți de titlul efemer de ministru, pentru a împiedeca, cu un ceas mai mult evoluarea vieței noastre politice spre un constituționalism real (aplauze pe băncile majorității).

Prin presă, întruniri și conventicole secrete, am enervat pe marele bărbat de stat Ionel Brătianu și pe imitatorul marelui Mussolini, Octavian Goga. Și nici o reacțiune din partea lor, nici o încercare de intimidare, prin presiune sau mijloace brutale, nu au putut să ne îndepărteze de credința noastră și de lupta începută. (Aplauze pe băncile majorității).

Voinicii.

Stabilind în Februarie, principiile generale pen-

© BCUCluj

său politica Ligii Naţiunilor, ca una din preocupările politicii sale naţionale.

Politica externă a guvernului nostru, adică legăturile şi relaţiile politice, economice, financiare şi culturale, între noi şi celelalte state, legături reciproce, fără de care azi nici un individ şi nici un stat nu poate exista, este şi ea lipsită de orice provocaţiune şi se menţine strict pe situaţia defensivă. Dovadă alianţele defensive cu Cehoslovacia, Jugoslavia şi Polonia.

Impreună cu Polonia şi Statele Baltice am semnat, nu de mult, pactul de neagresiune cu Rusia, care trebuie să ne garanteze frontiera Nistrului şi în mod transparent ne recunoaşte, şi din partea Rusiei drepturile incontestabile asupra Basarabiei.

Pactul de neagresiune, semnat la Moscova, este numai o zală în lanţul întreg de pacte începute la Locarno şi terminate cu pactul Briand Kellog, semnat la Paris. Toate urmăresc acelaş scop : garantarea păcii prin obligaţiunea de a tranşa diferendele pe cale paşnică.

Mica Antantă.

Coloana vertebrală a politicii noastre externe, aflăm cu multă bucurie din Mesaj, este şi va fi, şi în viitor întărirea legăturilor cu statele din Mica Antantă. Dacă conducătorii statelor mici ar fi înţeles la conferinţa de pace „planul genial", cum îl numia un bărbat de stat englez, al mult regretatului Take Ionescu, şi ar fi aranjat dela început între ei, în mod amical, toate chestiunile şi diferendele de fruntarii, prezentându-se în urmă ca o măreaţă putere, înaintea celorlalte mari puteri, atunci desigur că frontierele, care lasă de dorit ar fi fost mai bine trasate, şi, mai presus de toate, s'ar fi pus baza unui organism formidabil, care ar fi fost un pas înainte în calea evoluţiei evidente, spre care mergem.

Tocmai pentrucă suntem conştii, spre ce ţintă merge evoluţia ţărilor, tocmai pentru aceea, trebuie să accentuăm importanţa unei conlucrări cât mai intensive între statele Micei Antante.

Legăturile de prietenie şi colaborare, stabilite prima oară în mod efectiv la consfătuirea, pe care au avut-o conducătorii Slovacilor, Sârbilor şi Românilor din fosta Ungaria la Viena în 1892, legăturile acelea de luptă, continuate în urmă prin congresul minorităţilor din Ungaria, printr'o apărare reciprocă în nenumăratele procese de presă şi politice, prin acţiunea comună în parlamentul maghiar, prin sabotarea războiului austro-ungar şi în sfârşit prin sfărâmarea acelei monarhii, aceste legături trebuiau să continuie mai departe, organismul creiat atât pe baze politice cât şi economice trebuia să devie un factor important în configuraţia europeană.

Tratatele defensive cu importanţă locală, cât şi pactele de neagresiune au eşit din spiritul de colaborare pacifică al Ligii Naţiunilor, care nu este un suprastat, ci întruchiparea unei idei vechi, care din Evul Mediu, până în zilele noastre a frământat singuratice persoane, conducători de state, şi acum în urmă masele largi ale popoarelor apusene. Technica aplicării idealului Ligii Naţiunilor este profund democratică, şi se bazează pe raţionare şi persuaziune, ca un viu contrast al principiului forţei. Secretariatul Ligii, cu toate anexele sale, Consiliul şi Adunarea Generală, sunt un vast laboratoriu internaţional unde se urmăreşte pe bază ştiinţifică şi politică : cooperarea intelectuală, colaborarea economică, asistenţa financiară, unificarea legiferărilor de interes internaţional, combaterea traficului de stupefiante şi carne albă, ocrotirea copiilor şi a femeilor muncitoare şi mai presus de toate tranşarea tuturor diferendelor rămase nearanjate, sau creiate prin interpretarea tratatelor.

Dintre acestea, au fost cele mai importante clauzele economice şi financiare din tratatul dela Versailles, care pentru a putea fi îndeplinite, au trebuit modificate întâi prin planul Dawes şi în urmă prin planul Young şi trebuie să relev că la desbaterea ultimului plan la Haga, revendicările materiale ale României au primit pentru întâia dată la o conferinţă economică financiară o mai largă şi mai binevoitoare atenţie. Schimbarea atribuită în mare parte faptului că nu dl Vintilă Brătianu a dat instrucţiunile.

Paneuropa?

Tot spiritul vast al Ligii Naţiunilor a dat posibilitate d-lor Briand şi Stressemann să reia ideia dlui Koudenhove Kalergi, şi să militeze pentru o confederaţie economică europeană. Viaţa economică şi financiară de azi cu teren vast de acţiune, recere resurse vaste, de aceia asistăm la atâtea fuziuni de mari bănci şi întreprinderi, sau trusturi de desfacere. Necesităţile crescânde, dar nu mai puţin producţiunea americană atât de bine organizată, încât producţiunea europeană, decimată, nu o poate concura, împing irezistibil întreaga organizaţie economică şi financiară din Europa spre crearea de mari organisme raţionalizate. Şi evoluţia economică şi colaborarea tot mai vie între state, va mări interdependenţa şi va uşura, chiar va provoca, crearea sub o formă oarecare de mari organisme de state, poate chiar Paneurope. Astăzi acel cuvânt pare o utopie, dar câte utopii nu au fost realizate prin evoluţia omenească !

Guvernul Maniu în faţa străinătăţii.

Situaţia României în politica externă s'a îmbunătăţit considerabil odată cu venirea regimului Maniu. Oameni pătrunşi de necesitatea colaborării internaţionale, au întors din nou faţa României spre Apus, cum spunea un prieten străin. Xenofobia financiară, neîncrederea orientală, a fost înlocuită cu o voinţă fermă de a face tot ce interesele ţării admit, pentru a sprijini evoluţia umană.

Guvernul a încercat lichidarea chestiunii optanţilor, o problemă provocată de un guvern liberal, dintr'un sentiment de lăcomie fără saţ, şi în contra sfatului dat dela această tribună de d. Iuliu Maniu. Dar oferta pe care toată străinătatea a găsit-o de satisfăcătoare, nu a îndestulit pe unguri, pentrucă ei nu au nici un interes să lichideze diferendele cu răsunet internaţional, sperând să rămânem tot noi în oprobiul mondial. Chestiunea este azi la un punct cu totul opus. Reavoinţa Ungariei va urma să fie judecată de Conferinţa reparaţiunilor, ce are loc acum la Paris.

Dacă politica externă a României preconizată de guvernul dlui Maniu a putut obţine până acum aşa strălucite rezultate, nu e permis să ne uităm de persoanele care au executat acea politică, find prea convinşi, de rolul determinant, pe care îl joacă personalitatea negociatorilor. D. Mironescu obţinând aşa multe succese strălucite, a rostit în Septembrie cel mai frumos discurs pe care l-a ţinut vreodată un ministru de externe român la Liga Naţiunilor. Era un discurs impecabil ca formă, dar hotărât ca fond. Tot aşa trebue să ne amintim de genialul nostru diplomat, d. Nicolae Titulescu, care a reuşit să apere interesele ţării în străinătate de 8 ani de zile cu desăvârşită măestrie.

Desarmarea urei.

Am vorbit despre garantarea păcii prin dezarmarea materială. Tot atât de importantă însă este dezarmarea morală, dezarmarea urei. Poporul românesc este lipsit de acest sentiment. Deci putem spune că el nu periclitează pacea prin înarmarea urei, care este precursorul înarmărei materiale. Avem însă un vecin, care face din ură un cult patriotic, o putere de existenţă şi de amăgire. El hrăneşte zilnic prin articole de presă, broşuri şi vorbiri toate sufletele şi inimile cu veninul urei, în contra noastră şi a prietenilor noştri. Ungaria nu înţelege că o colaborare mai strânsă între popoare este împiedicată prin sentimentele josnice, care încearcă să scoboare pe omul raţional şi iubitor de dreptate la instincte animalice. Toată campania de ură urmăreşte să acopere regimul reacţionar din Ungaria, prin speranţele iluzorii ale unei redobândiri teritoriale, care să se poată preface la un moment dat într'o explozie puternică. Guvernul nostru ar trebui să aducă în discuţia forurilor internaţionale această problemă şi să pretindă cu hotărâre ca să se impună Ungariei nu numai încetarea înarmărei clandestine ale armatei lor, dar şi încetarea războiului sufletesc, căci nu se pot altfel numi sentimentele pe cari le cultivă faţă de noi, pentrucă rolul României în politica externă europeană nu este numai acela redus al unei sentimente culturale a latinităţii, el este cu mult mai vast : ţara noastră trebuie să devie sentinela păcii la gurile Dunării, garantând, prin atitudinea sa, liniştea în sud-estul Europei, tranzitul liber între apus şi răsărit, nord şi sud, ajutând în acelaş timp cu resursele sale naturale şi intelectuale, la propăşirea materială şi culturală a Europei întregi. Şi această politică externă întruneşte unanimitatea tuturor partidelor politice româneşti.

Propaganda maghiară.

Nu aceeaşi politică urmăreşte Ungaria.

Cultivarea spiritului de ură, mai ales în contra noastră este mijlocul de luptă internă, pentru revizuirea tratatului. In străinătate, ea se foloseşte de alte mijloace mai dibace şi mai acomodate spiritului civilizat din apus. Voi reveni cu altă ocazie asupra acelei vaste şi excelent organizate propagande. Aici, însă, ţin să amintesc un ram special al propagandei lor, care ne va impune odată mai mult îngrijirea unei creşteri deosebite a tineretului nostru, şi buna informare a tineretului din străinătate asupra României.

Intr'adevăr, biblioteca de sute de volume, tipărite în cinci limbi, toată campania de captare a Maghiarilor nu se face pentru câştigarea actualilor conducători a diferitelor state, fiindcă ei au fost în bună parte făuritorii tratatelor în fiinţă, şi nici pentru generaţiile mijlocii, colaboratorii celor dintâi, ci se îndreaptă, în primul rând, pentru câştigarea generaţiei, care astăzi este încă pe băncile universitare, dar nu peste mult va ajunge îndrumătoarea şi conducătoarea statelor apusene.

Le pune cu uşurinţă la îndemână lucrări, a aparenţă ştiinţifică, dar cu un fond complect falsificat pentru a-i creşte în credinţa nedreptăţirilor săvârşite contra Ungariei, şi astfel să pregătească opinia publică mondială de mâine pentru revizuirea tratatelor.

Tot în acest scop trimit la toate congresele studenţeşti, echipe bine instruite, cu broşuri numeroase, şi învită talentele mai promiţătoare, sau băeţi din familii cu legătură, să petreacă zile, săptămâni în castelele lor.

Captarea tineretului din Apus.

Faptul că Ungurilor le reuşeşte tot mai mult captarea tineretului din apus se poate dovedi cu nenumărate exemple, dintre care nu voi cita decât unele.

Un student francez cu multe sentimente de simpatie pentru drepturile şi existenţa statelor Micei Antante, a venit cu ocazia congresului studenţesc la Budapesta. După vizita lui, a scris unui fost profesor de al său, tot francez, mărturisindu-i că, după ce a stat în Ungaria două săptămâni şi după ce a vizitat tot ceeace i-s'a arătat, după ce a auzit tot ceeace i-s'a spus, trebuie să recunoască că s'a clătinat în el credinţa îndreptăţirii existenţei statelor din Mica Antantă, şi că este pe cale a se preface într'un fervent luptător pentru redobândirea fruntariilor milenare ale Ungariei. Dacă aceasta se poate întâmpla cu un student francez din Paris, unde studenţii români printre străini sunt în majoritate, ne putem închipui cât de rea situaţie avem în alte centre.

Un student român a avut o discuţie cu un student polon. Ei bine, domnilor, acel student polon nici atât nu ştia că noi suntem o rasă latină, ci ne credea slavi. Nu ştia niciun eveniment mai însemnat din luptele noastre naţionale şi din drepturile noastre dobândite prin tratatele din 1919—1920, dar era infectat de propaganda maghiară.

Studenţii italieni — durere — sunt cei mai în-a obţinut prin tratatele de pace mai mult decât a aşteptat, adică mai mult decât a meritat.

Ei şi colegi lor din ţările de jos şi nordice ştiu doar atât despre noi că avem petrol.

Studenţii englezi susţin, în general, că România verşunaţi împotriva noastră. Ei îşi însuşesc argumentele maghiare ; că suntem un popor de degeneraţi, că nu existăm la nici-o întrecere internaţională sportivă, sau de vigoare intelectuală. Susţin că în România trăesc cinci milioane de Unguri şi întreabă pe colegii lor Români, dacă îşi dau seama că mai mult de jumătate din populaţia ţării este cu ochii în afară de hotare, şi afirmă că România este o creaţie artificială şi efemeră.

Pentru toţi studenţii dela Universităţile din Anglia se editează anual un ghid de călătorie în Europa Centrală ; la redactarea acestui ghid găsim doi coautori unguri ; dar nu găsim nici un român. Rezultatul este că şi astăzi, pe harta alăturată, în loc de Cluj, este scris Kolozsvár, în loc de Oradea-Mare, Nagyvárad şi în loc de Constanţa Küstendje, şi aşa mai departe. Toate datele, cari se referă la România, sunt foarte puţine şi în parte eronate.

La recomandarea de excursii, România lipseşte, iar ghiduri speciale şi birouri de voiagiu în România nu se indică. Cu alte cuvinte, România singură să fie lăsată afară din programul de călătorie al studenţilor englezi.

Domnule preşedinte şi domnilor deputaţi, nu trebuie să luăm prea uşor năzuinţa maghiară de a crea o nouă directivă în opinia publică mondială, ci trebuie să ne dăm seama că izbânda drepturilor naţionale, care frământă Europa şi lumea întreagă dela primele lupte de eliberare ale Grecilor, până la 1918, nu a putut avea câştig de cauză, decât atunci când, în urma unor oameni iubitori de dreptate şi de echitate

© BCUCluj

tru organizarea unitară, de comun acord cu tineretul național-țărănesc din Vechiul Regat și Bucovina, am pus imediat în aplicare programul de muncă, și astăzi, abia după cinci luni de activitate desvoltată poate să se mândrească partidul nostru că dispune, afară de credincioșii lui din trecut, încă de o massă compactă de peste 70.000 de aderenți tineri, înflăcărați și disciplinați, de așa numitele organizații voinicești (aplauze pe băncile majorității). Și vă pot asigura că îndată ce organizarea lor va fi terminată în toate județele de dincolo de munți, numărul lor va crește la peste 200.000.

Când știm că în țările din străinătate, toate partidele se ocupă de creșterea tineretului în spiritul lor, când știm că vecinul din Est, colosul rusesc, nu dă tineretului numai o hrană ideologică, ci îi pune și arma în mână, ca să facă din el un soldat cât mai bun, și când știm că vecinul din Apus, ungurul, face acelaș lucru cu organizația lui de „levente", atunci vă întreb: dacă noi în situația geografică dificilă în care ne aflăm, puteam să ne permitem luxul ca să lăsăm tineretul pradă unor curente eventual distrugătoare și contrare intereselor statului românesc pe veci unit? (aplauze pe băncile majorității).

S'a spus și s'a scris că organizațiile de voinici ar fi organizații militariste. Nimic mai inexact. Organizația voinicilor, atât prin structura, cât și prin spiritul ei, este o organizație curat democratică. Organizația de la sate își alege stegarul; stegarii compun comitetele județene; comitetul alege pe conducătorul județului și conducătorii județelor aleg conducătorul regiunei. Nu este deci o organizație cu structură militaristă și nici spiritul ei nu este militarist, pentrucă are de scop educarea tineretului pe teren cultural, sportiv și cetățenesc.

Partidele din opoziție și ele au încercat, în timpul guvernărei lor, să atragă tineretul de la orașe și de la sate, dar nu au reușit, pentrucă nu au avut substratul moral și astfel nu au exercitat atracția necesară. Este evident că le displace organizarea tineretului național-țărănesc, văzând în aceasta pericolul cel mai mare pentru viitorul lor. Creșterea tineretului, în spiritul democratic al partidului nostru, îi va sili și pe ei la o mai urgentă prefacere, salutară pentru întreaga țară și va pune obstacolul cel mai mare unei noi încercări de falșificare a voinței poporului (aplauze pe băncile majorității). Astfel va fi imposibil o abatere dela calea constituționalismului curat și sincer aplicat, care a fost inaugurat anul trecut.

Decesul Regentului Buzdugan.

Afară de activitatea politică a partidelor, viața publică din România a mai avut de înregistrat 4 evenimente mai importante:

Decesul mult regretatului Regent Buzdugan, un bărbat integru, care și-a îndeplinit misiunea sa grea, cu toată autoritatea ce-i dăduse munca de o viață întreagă, împreunată cu un profund sentiment patriotic și de răspundere, deces regretat de întreaga națiune, și care a adus greaua sarcină pentru guvern și Corpurile Legiuitoare, de a alege un locțiitor tot atât de demn.

Alegerea noului Regent.

Intreaga putere de stat era concentrată în mâinele guvernului nostru. Guvernul și președintele lui ar fi putut să aleagă în Regență pe un membru al partidului, ar fi putut să aleagă, cum de altfel multă lume se aștepta, însuși pe iubitul nostru președinte. Dar, ca în situațiile critice, tot așa și în acest moment de grea răspundere, președintele nostru a refuzat să candideze o persoană politică și guvernul a recurs la alegerea unui om neutru, neamestecat în luptele politice, menținând tradiția începută de Regele Ferdinand, ca să fie reprezentat în Regență și Corpul magistraților.

Demisia dlui Mihai Popovici.

Alegerea Inaltului Regent Sărățeanu, a adus cu sine demisiunea domnului Mihaiu Popovici, bărbatul de stat, care a salvat, prin stabilizarea monetară efectuată, după abia 2 luni de tratative, țara și instituțiile sale economice și financiare de o prăbușire sigură, cât și guvernarea noastră de un eșec iremediabil.

Dacă dl Mihai Popovici a crezut să plece din guvernul pe care l'a distins cu prezența sa trebuie să ne exprimăm speranța fermă că energia și capacitatea sa de muncă va putea fi din nou rodnic folosită spre binele țărei întregi (aplauze prelungite și îndelung repetate pe băncile majorității).

Atentatul contra dlui Vaida-Voevod.

Al patrulea eveniment, care, spre fericire, nu a produs efectul urmărit, este încercarea de atentat îndreptată contra leaderului a cărui dârzenie înfățișează temperamentul adevărat al Ardealului. (Voci de pe băncile majorității: Trăiască dl Vaida), (aplauze prelungite și îndelung repetate pe băncile majorității). Simptomatic însă, pentru atitudinea ziarelor de opoziție în legătură cu acest atentat este că au trecut cu un regret foarte ușor și scurt la ordinea zilei, ocupându-se însă în urmă pe larg și cu mult sgomot de incidentul ilegal și neuman al unui complice la atentat, dovedind astfel că agresorii și schingiuitorii de eri se știu repede preface, în opoziție fiind, în apărători fervenți ai legalității și trădând totdeodată că primejduirea vieții unuia dintre cei mai dstinși și populari bărbați de stat români, are mai puțină importanță pentru ei, ca pielea fină a unui complice la încercarea de asasinat, (aplauze pe băncile majorității).

Mesajul ne anunță o întreagă gamă de legi însemnate, dintre care a-și releva, având o importanță fundamentală, legile pentru reorganizarea armatei, a magistraturii și complectarea legilor economice, care urmează să ducă la bun sfârșit programul economic al partidului nostru, executat până acum cu atâta măestrie și energie de domnul Virgil Madgearu, (aplauze pe băncile majorității).

Inzestrarea armatei.

Prima noastră preocupare va fi îngrijirea și înzestrarea armatei și cu drept cuvânt, pentrucă Neamul Românesc datorează viețuirea sa pe aceste plaiuri, nu numai înțelepciunei și geniului poporului nostru, ci, în cea mai mare parte, eroilor cari s'au

Dr V. V. Tilea, deputat

luptat pentru existența și siguranța noastră. (Aplauze pe băncile majorității). Dovadă ne este trecutul.

De câte ori Națiunea Română a avut o armată strălucită și bine echipată, a propășit țara. Așa sub excelenta organizare a lui Ștefan Cel Mare, care a putut fi învingător pe 3 fronturi deodată; așa sub Mihai Viteazul, care a reușit să împlinească visul milenar și tot astfel la 1877/78 când o armată mică, dar puternică în vigoare morală și excelent echipată, a scăpat armata colosului rusesc dela dezastrul sigur și a făurit Coroana de Oțel a tânărului Regat, creind astfel nucleul de atracțiune pentru toate ramurile răsfirate ale poporului nostru. Dacă războiul mondial ar fi găsit armata noastră în proporție tot așa de bine echipată ca la 1877, suntem siguri că nu am fi avut Turtucaia, și nici retragerea dezastruoasă din Ardeal.

De aceea Parlamentul liber ales al poporului român va vota cu însuflețire toate legile necesare pentru întărirea armatei noastre cu rol defensiv. (Aplauze pe băncile majorității).

Politica păcii.

S'a spus de către distinsul reprezentant al partidului social democrat, domnul Pistiner, că înzestrarea armatei noastre este în contradicție cu politica generală a păcei, căreia suntem credincioși, deci cu partea ultimă din Mesaj.

Să analizăm dacă această obiecțiune poate fi admisă sau nu.

In primul rând, nu este vorba de o înarmare, ci numai de înzestrarea armatei cu toate îmbunătățirile technice de care celelalte armate din Europa au beneficiat deja, numai a noastră nu, având de luptat până acum cu haosul financiar.

S'ar putea spune că și înzestrarea armatei este în contradicție cu principiile noi de dezarmare, enunțate între scopurile Ligii Națiunilor.

Liga Națiunilor.

Liga Națiunilor a fost creiată cu principalul scop să împiedice războaele viitoare; pentru a putea reuși a pus în discuție la repetite conferințe internaționale dezarmarea terestră și navală. Dar, până astăzi nu s'a putut ajunge la un acord pentru o dezarmare totală și reciprocă, ci numai la o limitare a înarmărilor, punându-se totodată în studiu problema limitării fabricării de armamente și vase de război și a reducerii contingentelor.

Intențiunea de a oferi păcii mondiale cât mai multe garanții este unanimă, pentrucă toată lumea își dă seama că războiul înseamnă o risipă economică și financiară de energii și mai presus de toate, de vieți omenești și pentucă nimeni numai poate vrea să provoace în schimbul unor interese de sigur mai mici, decât ar fi sacrificiile, un nou măcel mondial.

De aceia se caută și se lucrează cu multă sârguință la crearea unei căi pașnice, care să aranjeze diferendele între state. Lucrările Ligii Națiunilor se îndreaptă astăzi spre elaborarea unei proceduri internaționale, care ar deveni un uz, deci o lege internațională, și care să fie acceptată de toate statele, drept unică cale pentru aranjarea diferendelor.

Dacă am voi să facem o comparație potrivită între evoluția umană și aceia a statelor, ar trebui să spunem că ne aflăm astăzi, în ce privește statele, la punctul de tranziție la care se aflau oamenii sub imperiul roman, atunci când în locul legii talionului, s'a pus un text de lege bine precizat înlocuind bunul plac al indivizilor cu forța judecătorească. Renitenți cari nu voiau, și nu voesc, să se supună legilor, se găseau în totdeauna, dar venea forța executivă, care, îi supunea și fără voia lor regimului legilor.

Mecanismul legilor internaționale pentru împiedecarea războiului este în plină formare. Forurile judecătorești sunt create: Liga Națiunilor ca instanță primă și Curtea Internațională dela Haga, ca instanță ultimă. Lipsește însă puterea executivă, care să garanteze executarea deciziunilor aduse.

Crearea acestei forțe executive este pe larg discutată, fiind propuse mai multe soluții: blocarea militară, economică și la ultima sesiune s'a propus chiar negarea oricărui sprijin financiar, pentru statul care ar refuza să se supună hotărârei aduse.

S'ar părea că aud obiecțiunea ultrapatrioților, că această recunoaștere a unei puteri judecătorești mondiale implică știrbirea suveranității statelor. Da și nu! Este o știrbire pentru o suveranitate în concepția veacului trecut, dar nu după vederile veacului curent. Dacă Franța a acceptat să piardă la Haga un proces față de mica Elveție și s'a supus acelei hotărâri, cred că și statele mai mici pot urma exemplul, fără a pierde din vaza și autoritatea lor.

Am văzut că un mecanism internațional complex este în creație, care să poată înlocui cu efect armata, forța executivă a bunului plac, pe care-l manifestau conducătorii statelor în trecut. Până ce însă acel mecanism, acea putere internațională nu este în deplină funcțiune, poate cineva pretinde dela noi să procedăm la o dezarmare, la neglijarea necesităților armatei noastre? Nimeni nu ne poate impune acest lucru, mai ales că doi din vecinii noștri se înarmează încontinuu, unul clandestin și celălalt pe față.

Este aproape un miracol, cum a putut să viețuiască în acest punct al Europei de Est, 2.000 de ani poporul român, cum a putut să reziste atâtor furtuni, atâtor războaie și năvăliri de barbari. Iar dacă vitalitatea noastră ne-a păstrat integritatea etnică și ne-a ajutat să ne creiem statul unitar românesc, atunci noi nu putem, astăzi, să delăsăm nici o încercare, nici o obligațiune care să garanteze existența acestui stat și mai departe la gurile Dunării. Și unul din aceste mijloace este deocamdată înzestrarea armatei noastre defensive.

Politica noastră externă.

Caracterul defensiv al armatei noastre, chiar a întregei noastre politici externe, reese din însuși trecutul statului nostru, din structura sa actuală, și năzuințele pentru viitor.

Țara noastră a obținut la conferința de pace din 1919—1920 în baza principiului de autodeterminare și a drepturilor istorice, încălcate atâtea vremuri, frontierile care din punct de vedere etnic pot mulțumi în linii generale și aproape în întregime aspirațiile noastre naționale. Afară de aceasta, trăim pe o suprafață de mărimea Italiei, numai 17 milioane de locuitori, deci nu poate fi vorba de o expansiune externă până ce expansiunea internă nu a fost desăvârșită atât din punct de vedere numeric, cât și ca viață economică. Astfel poporul nostru viguros nu pericliteazā granițele vecinilor săi, dar este hotărât să și le apere pe ale sale, atât pe căile legale noui internaționale, cât și dacă va fi nevoie cu prețul vieței sale.

Partidul național țărănesc este unul din puținele organizații din Europa, care are înscris în programul

© BCUCluj

umană, acel principiu a fost atât de popularizat în opinia publică mondială, încât aproape unanimitatea a fost pentru realizarea acestui principiu. Chiar şi foştii opresori, contele Tisza, a văzut că nu va mai putea lupta multă vreme în contra acelei opinii mondiale şi a încercat o înţelegere cu Românii în Ardeal. Şi, dacă astăzi reuşesc Maghiarii să crească în ideea unor argumente falsificate şi eronate, o întreagă generaţie tânără din America, Anglia, Italia, Germania şi chiar şi din Franţa, dacă la reuşeşte să câştige teren pentru ideea reparării unei aşa zise nedreptăţi, numai noi suntem de vină, pentrucă bibliotecei lor de propagandă nu le putem opune decât 2—3 broşuri neînsemnate, pentrucă până acum guvernele trecute nu au făcut nimic pentru crearea unei contra-propagande efective.

Armata spirituală.

Deaceia, domnilor deputaţi, este o obligaţie primordială să creiăm, pe lângă întărirea armatei materiale, o armată spirtuală, o propagandă temeinic organizată, în care să se încopcie tineretul nostru universitar, aflător în străinătate, să se execute hotărârea luată la ultima conferinţă a Micei Antante, pentru un schimb de studenţi, să se prefacă cetăţenii români, cari trec graniţele, în fervenţi apărători şi propagandişti pentru drepturile neamului nostru, acţiune nouă mult uşurată, pentrucă avem ca bază adevărul. Numai astfel putem contrabalansa acţiunea de propagandă însemnată ca mijloc de luptă şi tactică, numai atunci vom putea garanta şi pentru viitor că opinia publică mondială va rămâne convinsă de îndreptăţirea existenţei noastre, cu graniţele de azi, şi numai astfel vom putea preîntâmpina furtuna mare ce ni se pregăteşte pentru viitoarele decenii.

Legea minorităţilor.

Oratorii minorităţilor au ţinut să repete regretul lor că nu s'a anunţat legea minorităţilor prin Mesagiu, cu toate că domnul prim ministru a făcut, nu demult, o declaraţie în presă, că acea lege se va supune parlamentului îndată ce se va întoarce domnul Ghiţă Pop, care este însărcinat cu strângerea materialului necesar, în diferite ţări.

După cele spuse de politica maghiară din Ungaria, nu aş vrea să credeţi că sunt în contra legii minorităţilor etnice, care să garanteze mai precis drepturile lor, folosinţa limbei, posibilitatea desvoltărei culturale şi garantarea unei existenţe etnice în cadrul naţiunii române. Sunt cu mult prea convins că nouă nu ne este permis să călcăm pe urma păcatelor ungurilor, din trecut, că nu ne este permis să le aplicăm metodele iraţionale şi neumane, pe cari le-au avut faţă de noi, sunt cu mult prea pătruns de adevărul pronunţat la Geneva, în discursul dlui Mironescu, că „existenţa unei minorităţi etnice, cu o cultură şi istorie deosebită de a noastră, nu este în detrimentul evoluţiei poporului românesc, ci dimpotrivă, serveşte ca un stimulent", trebuie să ducă la concurenţa leală între forţele creatoare ale diferitelor rasse (aplauze pe băncile majorităţii). Aşi dori să fie adusă amintita lege cât mai repede, ca să se poată dovedi că regimul partidului naţional-ţărănesc este un regim, care exprimă pe deantregul vigoarea naţiunii române şi, în acelaş timp, vrea să aplice o egală dreptate faţă de toate naţiunile conlocuitoare, tocmai pentrucă poporul românesc nu are dece se teme din partea naţionalităţilor atât de neînsemnate ca număr.

De aceia, statul românesc, şi guvernul actual nu poate decât să câştige în ochii străinătăţii şi în ochii ţărei întregi, dacă păşeşte cu hotărâre la codificarea unor drepturi, cari sunt garantate prin tratatul minorităţilor.

Reorganizarea magistraturei.

Domnul ministru al justiţiei ne va prezenta o serie întreagă de legi, care sunt menite să unifice codul civil, penal şi comercial, şi să scoată în acelaş timp magistratura de sub influenţa partidelor politice. O nizuinţă pe care trebue să o aplaudăm călduros. Dar înainte de a trece la neutralizarea magistraturei, credem că ar fi chiar în interesul ei să se primenească corpul judecătoresc. Opinia publică pretinde cu drept cuvânt să i se dea satisfacţie, eliminându-se elementele care în mod dovedit şi-au uitat îndatorirea de păzitori ai legilor şi au servit intereselor ilegale, ale unor politiani (aplauze pe băncile majorităţii).

Legile instrucţiunei publice.

Cât priveşte legile de reorganizare, ale instrucţiunii publice, ar trebui sa se studieze adevăratele necesităţi de şcoli, pentru a asigura poporului român şi minorităţilor o desvoltare normală dar fără o supraproducţiune de intelectuali.

Această măsură este indispensabilă, dacă vrem să împiedecăm pentru viitor proletarizarea intelectualilor, şi dacă vrem să asigurăm generaţiilor tinere posibilitatea unei existenţe.

Faptul că pentru fiecare loc de grefier sau mic funcţionar sunt 20—30 de reflectanţi cu licenţe sau doctorat, este o dovadă că această problemă ar trebui să preocupe în mod ştiinţific organele statului. Examinarea acestor probleme vitale, va dovedi că politica dlui doctor Anghelescu de a construi localuri fără a avea profesori suficienţi şi destul de bine pregătiţi, nu poate constitui un punct de onoare pentru un ministru al instrucţiunii publice.

Incă o rugăminte către distinsul ministru al instrucţiunii: să găsească în orariul şcolilor medii, o oră la săptămână pentru predarea activităţii şi importanţei Ligei Naţiunilor, cum alte state au făcut deja.

Legile agrare.

Importanţa legilor agrare, care urmează să le prezinte domnul Mihalache, făuritorul programului nostru agrar, nu poate îndeajuns fi subliniată. Agricultura este şi va fi bogăţia noastră principală şi fără organizarea ei raţională, fără ridicarea producţiunii agricole, împreună cu ramurile ei industriale nu va dobândi ţara noastră înflorirea dorită de toţi.

Dar înainte de toate, trebue înfiinţat de urgenţă creditul agricol, fără de care greu poate fi vorba de o însemnată prosperare agricolă, (aplauze pe băncile majorităţii). Fără împrumuturi eftine, date producătorilor cu scopul de a-şi converti datoriile scampe şi a face investiri de ameliorări, nu se va putea intensifica producţiunea, pentrucă producătorul nostru este în situaţia similară a întergei Europe: el munceşte pentru a plăti dobânzile datoriilor, dar nu se poate cugeta la o amortizare mai scurtă şi nici la investiri noi. De aceia, trebue să considerăm că după stabilizarea monetară, înfiinţarea creditului agricol, este cea mai importantă măsură pentru asanarea vieţii noastre economice (aplauze pe băncile majorităţii).

Tratatele comerciale.

Guvernările din trecut au urmat o politică financiară şi economică cu totul eronată, ca să nu zicem altfel. Una din consecinţele nefaste ale acestei politici a fost scăderea exportului nostru şi pierderea pieţelor din străinătate. Dacă s'ar fi urmărit de acum 8 ani, încurajarea producţiei şi deci a exportului precum şi garantarea desfacerei prin tratate comerciale nu ar trebui să ne luptăm azi pentru încheerea unei serii întregi de convenţiuni comerciale, care să ne deschidă din nou pieţele străine.

De felul cum va reuşi să se încheie aceste tratate, va depinde în bună parte soarta noastră economică, în general, şi în special situaţia agriculturii noastre.

Astăzi, când protecţionismul agrar se manifestă în toate statele, când statele americane cu o producţie agrară raţionalizată şi intensivă ne concurează pe toate pieţele, va trebui să asigurăm debuşeuri suficiente producţiei noastre agrare de azi şi celei mărite de mâine.

A doua sesiune ordinară a primului parlament liber ales din România, pe veci reunită, se deschide cu un program vast, care urmează să întregească munca noastră din sesiunea trecută şi să ducă înainte îndeplinirea programului partidului naţional-ţărănesc.

De aceia declar că votez proectul de răspuns la Mesaj (aplauze pe băncile majorităţii).

O fac din convingerea că fiecare din dv. îşi dă seama de cauza principală care a produs absenţa partidului liberal şi a grupărei averescane din acest Parlament.

Nu este o absenţă care trebuia să demonstreze ţării şi străinătăţii nerecunoaşterea legalităţii incontestabile a Parlamentului actual sau să producă împiedecarea lucrărilor lui.

Motivele absenţei lor zac în speranţa tainică, că lipsind din Cameră, se va creia prin intrigile lor o opoziţie din sânul majorităţii. Experienţa anului trecut îndreptăţeşte să prezicem că nizuinţele lor sunt ridicole şi nu vor găsi nici un răsunet, pentru că nu odată am dat cu toţii dovadă, că suntem strânşi legaţi în jurul aceluiaş program şi suntem un organism disciplinat, cu un preşedinte pe care nu-l vom părăsi niciodată (aplauze pe băncile majorităţii).

Generaţia noastră tânără, care a conlucrat cu adâncă convingere şi cu tot elanul pentru reuşita fuziunii celor două partide mai importante din ţară, este conştientă că acest organism politic nu are de îndeplinit numai realizarea programului său, ci este menit, şi singur capabil, să producă adevărata unire sufletească între diferitele provincii, unire care la generaţiile tinere devine tot mai strânsă şi desăvârşită.

Lipsiţi de ambiţii personale, parlamentarii tineri suntem dornici să conlucrăm şi să putem contribui cât mai mult, aici în Parlament şi pe teren, la ţară, pentru realizarea integrală a programului partidului naţional-ţărănesc, (aplauze pe băncile majorităţii).

In acelaş timp, am dori să vedem întroducerea unui ritm mai viu în lupta continuă ce suntem obligaţi să ducem, pentru aplicarea programului nostru, fiind conştienţi că în opoziţie, timpul a lucrat pentru noi, iar azi la guvern, este în detrimentul nostru, o dorim cu atât mai mult domnilor deputaţi, cu cât suntem convinşi că organismul puternic, care este partidul naţional-ţărănesc, nu este nici al nostru, al parlamentarilor, nici al membrilor guvernului, ci al ţării întregi (aplauze prelungite pe băncile majorităţii).

CONVOCARE

Membrii „Chemării Tineretului Naţional Ţărănesc" sunt rugaţi să participe necondiţionat la importanta consfătuire ce se va ţinea Luni în 9. Decemvrie a. c. la orele 8. (opt) seara în localul Clubului.

Celor absenţi li se aplică art. 12 din Regulament.

Directoriul „Chemării Tineretului Naţional Ţărănesc"

Consfătuiri chemăriste.

Organizaţia chemăristă din Oradia, a ţinut pe ziua de 1 Dec. o consfătuire, în localul nou al partidului naţional-ţărănesc din Palatul „Astoria". Dela centrul organizaţiei a sosit *Dr. A. T. Mureşan,* punând în curent pe cei prezenţi despre problemele actuale, care preocupă organizaţiile tinerilor naţional-ţărănişti. In cursul discuţiilor s'au sulevat şi probleme politice de interes pur locale; stârnind viu interes. S'a hotărât activarea vieţii de partid şi participarea mai intensivă a elementelor tinere în viaţa publică.

*

Cohorta „Avram Iancu" a voinicilor din Cluj, au ţinut o importantă adunare în ziua de 29 Nov. Au participat aproape toţi membrii cohortei. Adunarea s'a terminat abia noaptea la ora unu, participanţi aplaudând viu pe oratori.

*

In seara de 14 crt. se ţine la Sighişoara consfătuirea organizaţiei chemăriste locale discutându-se cu aceasta ocazie unele probleme de interes local, raportate la politica generală a partidului. Dela centru vor participa d-nii: Dr. A. T. Mureşan şi Liviu Hulea.

*

Capii organizaţiilor judeţene ai „Chemării", sunt rugaţi a trimite în cursul lunei Decemvrie numele şi adresa tuturor *intelectualilor* tineri şi bătrâni membrii ai partidului naţional-ţărănist, cărora până 'n prezent nu li s'a trimis ziarul „Chemarea" şi-ar trebui să o citească.

Schimbare în administraţia ziarului nóstru.

Iscusitul administrator al nostru, chemăristul PETRU BORTEŞ, care a purtat grija administraţiei noastre, dela înfiinţarea ziarului şi până azi, împiedicat de motive sanitare s'a văzut nevoit a-şi suspenda această activitate, rămânând şi pe mai departe redatorul nostru fotografic.

Regretând despărţirea, ţinem să fixăm cu aceasta ocazie meritele şi serviciile preţioase ale dlui BORTEŞ, care a servit interesele ziarului „Chemarea" timp îndelungat, cu mult suflet şi în mod absolut gratuit.

Noul admi-tor al nostru va fi dl CÂNDEA.

Administraţia ziarului „Chemarea" va funcţona de azi încolo în localul Redacţiei noastre: Sitrada Regina Maria 36. (Etaj I. lângă Redacţia ziarului „Patria").

© BCUCluj

Tatăl Regelui.

De un timp încoace trâmbiţele stridente ale unor partide întrate în a doua vârstă a copilăriei, urlă pe cele mai necuviincioase game melodia disperărei lor, în care figurează ca un refrain puternic şi Tatăl micuţului nostru Rege.

Sesizat acum de grosolana lor necuviinţă, dl. deputat păr. Man, a cerut guvernului, într'o şedinţă a Camerei să intervină în campania murdară a acelor ziare din opoziţie, apărând astfel pe Tatăl Regelui Mihaiu de a putea fi stropit cu noroiul vorbelor demente din partea unor supravieţuitori, ai diluviului politic din ultimii zece ani.

Liberalii şi presa lor certată de mult timp cu legile bunsimţului şi a buneicuviinţe, abuzând în mod grosolan de libertăţile scrisului şi ale graiului, acordate atât de larg **de noi** tuturor,... îşi îndreaptă săgeţile lor înveninate şi spre cele mai apropiate rude ale M. S. Regelui.

Gestul deputatului naţional-ţărănist, intervenind radical întru apărarea unui membru al Familiei noastre Domnitoare, a fost apreciat mult şi favorabil pe cuprinsul ţării întregi.

Cazul Milozi.

Derbedeul **Goldenberg,** exaltat de răsboiul „Dimineaţa"-i şi „Adevărul"-ui dus fără nici o milă şi justificare contra dlui Ministru **Vaida** pe tema Lupenilor, a tras un foc de revolver asupra Ministrului de Interne în plină zi şi în plin centru, cu intenţia de a-l ucide. Atentatorul a fost prins şi firele anchetei duceau spre complicitatea unui oareşicare **Saul Solomon.**

Prefectura Poliţiei din Capitală, cum de altfel îi şi incumba aceasta extremă gravitate a atentatului, s'a sesizat cu respectarea cea mai rigidă a datoriei.

O serie de argumente concludeau la complicitatea lui Saul Solomon; care la rându-i n'a recunoscut nimic.

Anchetatorul dl **Milozi,** Secretarul General al Prefecturei Poliţiei, supraenervat de atitudinea acuzatului ori cine ştie din ce motive, i-a aplicat acestui o bătaie. Mică? mare? a fost bătut! Pe drept? pe nedrept? — Saul Solomon bănuit că a fost complice în încercarea de ucidere a ministrului de interne a fost bătut în cursul anchetei.

Iată istoricul „cazului" **Milozi,** desigur că acei oameni preocupaţi şi de alte îndeletniciri ca şi politica şi cari nu ştiau precis în ce a constat „cazul" Milozi, cetind acum şirele mai de sus, vor refuza să creadă că numai din cele de mai sus s'a creiat chestiunea cu dl Milozi. Şi pe drept cuvânt pot să nu creadă! Căci în urma urmelor nici nu pare aceasta ca şi o atitudine absurdă. După-ce nu există zi să nu găseşti în ziarele noastre cel puţin un articol de fond despre „cazul" din vorbă, odatăce, pe stradă, la teatru, mai ştiu unde, în tren, la Senat, la congrese, în Cameră şi în America, numai „cazul" Milozi e pe tapet, e logic să nu se creadă că în **fond** a fost vorba despre o bătaie în cursul instruirii „cazului Vaida" căruia presa **„echt"** Sărindar nu i-a jertfit nici a zecea parte cerneală...

Şi ca ce? doar **„Vaida-Voevozi"** găseşti în fiecare sat câte o sută; dar sauli solomoni... mai greu.

Aşa e iubite cetitorule! O bătaie, care deşi l-a costat pe dl Milozi postul de secretar general al Prefecturei Poliţiei din Capitală, nu vrea să fie luată de pe ordinea zilei, căci îi prieşte „Dimineţii" şi „Adevărului".

Aşteptăm deci cu paciinţă finalul acestei campanii după care apoi „Dimineaţa" se va putea întreba:

„Ce a făcut guvernul şi partidul naţional-ţărănesc în ultimul an al guvernărei"?

Şi noi îi vom răspunde: „Am rezolvat problemele puse de voi în ordinea importanţelor, ce le-aţi atribuit".

Am reabilitat pe Saul Solomon în **„Drepturile Omului".** „Pentru alte probleme nu ne-au lăsat timp băştinaşii din Sărindar"...

Bine va fi?... Adivorul. Dimineaţo specială, numai 3 Lei! specială...?

FRANCO.

Viaţa clujană

Porcăria din dosul Postei.

E de necrezut! dar e adevăr şi trist că Clujul nu vrea să ia cunoştinţă de ceeace a devenit: *centru* politic, cultural şi economic pentru Ardeal, deci un fel de Capitală. Nu vrea să ia aceasta nici decum la cunoştinţă, şi mai puţin să se conformeze.

Obicinuit la o viaţă... fără viaţă, din oraşul magnaţilor ce a fost, nici decum nu vrea să se transforme într'un oraş mai potrivit, mai bun şi corespunzător... democraţiei. Cu aspectul lui — comun dealtfel tuturor oraşelor cu magnaţi, — care toate se prezintă destul de bine în centru şi inexistent acolo unde mai nainte vreme locuiau „slugii şi angajaţii" aristocraţiei maghiare pare că vrea să se petrifice în aceasta formă, deşi azi locu este acolo, mulţimea producătoare. Decând cu democratizarea, adica pătrunderea elementelor ne aristocrate în Cluj, trecutului abia atât a putut să adaoge democraţia... că a mai consumat şi centrul destul, de cochet până atunci, după chipul şi asemănarea... cartierelor nearistocratice. Incolo ca'n vremea magnaţilor!...

O lamentabilă neglijenţă şi nepăsare din partea celor din fruntea trebilor comunei, creiază apoi în plin centru de oraş adevărate pete de ruşine pentru noi mai ales: Capitală de provincie.

Priviţi — ca un exemplu de acest soiu spre pildă: *porcăria din dosul Postei.* Sub aceasta înţeleg acea piaţă a cărei nivel pe câţi-va metri pătraţi abia prezintă diferenţe de 5—6 metrii!?! şi care pare a juca rolul „Prater"-ului din *Viena* spre pildă, înţeleg piaţa aceea vecinic încărcată de baligă dobitocească şi....; transpirând mirosul celei mai nefalsificate urine, *în plin centru a Capitalei Ardealului;* Dar oare aceasta ce altceva ar putea documenta decât că unde-va la conducerea oraşului e o greşeală radicală. Că din speculaţii politice, se tolerează *„cazarmele şobolanilor"* zise şi bodegi de măcelării, în Piaţa Mihaiu Viteazul, o mai înţelegi; îşi are tâlcul ei, dar ca din numărul uriaş de consilieri ai oraşului să nu se afle nimeni care să aibe la suflet şi exteriorul oraşului să nu se afle nimeni, pe care să-l jeneze porcăria din dosul Postei spre pildă e culmea. Nu zic un cuvânt nici ungurii nici evreii nici liberalii, nici naţionalii, nici neologii nici ortodocşii, nici papistaşii, nici cei blonzi nici cei cu ochii negri nici... nici..., căci doar aceste diferenţieri la alegeri, la formarea consiliilor pot avea rost, încolo *„omul e care sfinţeşte locul.*

Pare că prea puţine sunt locurile „sfinte" prin consiliu.

Datoria acelora cari poartă câtuşi de puţin interes pentru cele ce s'au angajat, e ca să pună capăt tuturor petelor de ruşine din oraş, şi în primul rând porcăriei din dosul edificiului Postei, căreia i s'ar putea da o destinaţie cu mult mai ideală decât cea actuală: *grămadă de gunoiu în plin centru al Capitalei Ardealului.*

E o ruşine!

Credem că a fost destul.

Primul discurs chemărist la Mesaj.

Precum relatăm aceasta în altă parte a ziarului nostru fratele Dr. V. V. Tilea a rostit în şedinţa din 28 Nov. a Camerei un strălucit discurs, reoglindind ideologia chemăristă. Nu e în tradiţia ziarului nostru reproducerea discursurilor, oricât de frumoase ar fi, cum însă fratele TILEA a avut grija ca să obţinem în mod gratuit textul cules la tipar al discursului, ne servim de ocazia binevenită spre a-l împărtăşi şi cetitorilor nostri.

Mulţumim călduros gestul frumos al fratelui TILEA şi atenţia ce poartă ziarului nostru.

AVIZ

Toţi Voinicii, Stegarii, Centurionii, Tribunii, Chemăriştii şi membri din Comitetul local şi judeţean al Partidului Naţ.-Ţărănesc din Ardeal, Bănat şi Bucovina sunt invitaţi să-şi trimită de urgen'ă adresa precisă D-nului Hariton Moldovan secretarul general Str. Regina Maria Nr. 36. Cluj, pentru a li se putea comunica toate directivele de organizarea sistematică a tineretului şi a le trimite spre distribuţie manifeste broşuri de propagandă, Calendarul şi o mulţime de alte comunicări de mare importanţă în interesul Partidului.

Directoriul „CHEMĂRII TINERETULUI NAŢIONAL-ŢĂRĂNESC

Calendarul Voinicului.

Peste câteva zile apare: „Calendarul Voinicului", cu un bogat material economic, politic şi literar. Ca lucrare technică este ireproşabil fiind tipărit pe hârtie fină impodobit cu diferite clişee de a le M. S. Regelui, Inaltei Regenţe, Miniştri, Parlamentari, Prefecţi, Chemărişti, adunări poporale, sfinţiri de Steaguri Voinicesti etc.

Calendarul Voinicului e cel mai bun Calendar pentru plugari şi intelectuali. Nici un Voinic şi nici un membru al Partidului Naţional-Ţărănesc nu cumpără alt Calendar decât „Calendarul Voinicului".

Chemarea din „Banat"

Una dintre cele mai bine organizate unităţi chemăriste o avem în Banat. Am sulevat de mult timp câte-va capitole din activitatea frumoasă a chemăriştilor bănăţeni.

In aceasta ordine de idei înregistrăm cu plăcere şi vestim cetitorilor noştri conferinţa dlui Profesor *Aurel Călugăru,* ţinută la Timişoara vorbind despre *Unirea dela 1 Decembrie 1918,* iar în ziua de 7 Decembrie dl Tit Liviu Oprişa a conferenţiat despre „Moneda şi rolul ei Social". Este o tradiţie bună acest sistem al conferinţelor şi îl recomandăm tuturor organizaţiilor noastre.

Fraţi Bănăţeni: înainte căci doar „Banatu-i...".

SPECTACOLE

Cinematograful „EDISON"

Luni, Marţi, Miercuri: **Cafe Electric şi Lumea Prăbuşită cu** *NINA VANNA*

Joi, Vineri, Sâmbătă şi Duminecă: **Iosif şi Beniram şi Femeea de azi şi ieri** cu *HARY LIEDKE.*

Scrisori dela Redacţie.

Rubrică permanentă condusă de redactorul nostru special Tutankamen.

D. Patapie Unsurosu. Klausenburg. Te sfătuesc să faci transacţia cu prietenul nostru **Roş Ian** el dragă e amator de aşa ceva. Dal dragă el e un colecţionist maniatic. Bine că şi Dzeu i-a stat într'ajutor în a-şi putea satisface acest gust, căci dear a putut cumpăra... totdeauna „eftin" de tot... de tot... de tot. Pivniţele lui dovedesc aceasta. La el acasă pivniţa e o adevărată băcănie, şi... coloniale (lucruri „cumpărate" în „colonia" Ardeal) (pe vremuri şti că aşa eram). E pasionat aşa să adune... ...cumpără în **en gros** că-i mai eftin... Şi vorba aia, pe urmă omul are ce-i trebuie la îndemână, când îi trebue. — Am cetit şi eu că-i agil în serviciu amicul nostru Roş. Face nu face ceva, dar fuge toată ziua ca un mânz plin de ovăs, dela o percepţie la alta. Că de ce zbiară? Se pregăteşte de recitator la o societate de plăci de patefon unde va ţinea un ciclu de conferinţe pe tema: **„Cum m'am făcut din absolut nimic ce am fost, om cu poziţie invidiată, şi care-i secretul longevităţii mele".** A doua conferinţă: „Nu dau seamă nimănui, căci nimeni nu mă întreabă". A treia „naţional-ţăraniştii şi noi oamenii dela bani". A patra: **„Na plec la Văcăreşcani, căci o duc bine şi aici".** O să cumpărăm dragă Patapie şi noi plăcile astea şi le vom cânta... aici la patefonul lui Tutankamen. Vom monta şi „hauptparleur"-ul ca să audă toţi bine şi cei din... Camera ... Dealul Metropoliei. Aceste însă cu condiţia că nu pleacă dintre noi Roş-Covrig, — cum par'că ar avea de gând... el s'au alţii...

D. Gurie Dreptu. Ai dreptate dragul meu. Oamenii sunt de vină căci vezi se bagă sub trenuri. Şi eu am fost mai deunăzi seara la staţia din Cluj şi sosind un tren tocmai pe linia a 5-a lumea ce a scoborât din tren, în loc să aştepte aeroplanele... ca să-i ridice de lângă tren, „proştii" de ei veneau spre gară!! Auzit-ai aşa ceva?! Bineînţeles că au fost respinşi imediat cu o garnitură de tren de marfă, împinsă pe linia întâiu cu o viteză de 50—60 Km. pe oră. Să fi văzut cum fugea lumea, înapoi spre trenul cu care au sosit, lăsând mai bine bagajul din mână, decât să rămână ei sub tren. E un sistem sibian. Dar să vezi culmea! şti că totuşi s'au aflat pasageri cari să iasă pe urmă şi în oraş? Te miri că la gara din Cluj şi zilele trecute a fost tăiat un ceferist? Eu mă mir că au mai rămas şi în viaţă câţi-va inşi. Cine? şef? Ba da îl ştiu! se numeşte Sibianu, dar de fapt ne fericeşte de mult pe noi Clujeni... Nu ştiu! să-ţi dau răspuns la a treia întrebare. Cât priveşte întrebarea patra răspund da: şi eu am cunoştinţă despre vorba favorită a şefului care toată ziua tot una-i întreabă pe ceferişti:

„Ei! v'au trebuit naţional-ţăraniştii?" Bine înţeles că sub acest pretext apoi se consideră la largul său punând toate cele în cârca noastră... încolo el nu face politică. Dar dacă noi pentru acest fel al lui de a nu... face politică, am cere mutarea lui, am face politică?

D. M. Vai, com. Doamne, jud. Căprostmaieşti. Tare moale poţi fi pe sub ceafă. Şi ai crezut serios că nu poţi merge la balul Mureşenilor căci te numeşti Muntean. Şi credeai că acolo nu poţi intra dacă te numeşti Mureşan? Asta-i chiar aşa ca şi cum crede lumea că parlamentarii **„magyarpárt**-ului sunt toţi unguri; până şi pe **Hegedüs** l'au crezut ungur, şi într'adevăr e..., dar perciunat şi..... (asta nu se poate scrie).

Dl. Sabbas Camgzeu. Acum nu mai avem nici o dorinţă dela Dzeu. Acum dupăce a fost încadrat în poliţie şi acel care şi-a bătut joc de aceasta gazetă a noastră, după ce şi cel cel ce a abuzat de absurdităţile cenzurei absurdă în sine, a fost pus din nou să ne cinstească slujbile publice, dupăce numele de **Iuliu G. Ilian** la al cărui auz ori cetit nu ne puteam stăpâni de a nu ... face ce făceam când ne cenzura, după ce figurează alături de oameni cinstiţi, după ce şi pe el îl ştim aranjat .... nu mai dorim nimic dela Dzeu decât: **„Acum Doamne slobozeşte pe robii Tăi, căci văzurăm şi aceasta ...".**

Dl Ion Bisericesu. Dragul meu, Dta trebuia să ştii mai de mult că Friptomir a fost vecinic om de cuvânt. N'ar fi spus un neadevăr, mai bine se .... fripturisia. N'a spus că-i naţional? şi peste 2 minute era... fripturist vechiu. Acuma s'a dus la congresul bisericei noastre ortodoxe şi vrea să-i convertească „prin decret fripturist" pe toţi directorii de şcoli la uniţi. Ii vrea **uniţi** cu sila. Inutil spun cei în cauză că sunt ortodocşi, inutil arată cărţile de botez dovedind că sunt ortodocşi — 24 carate — nu se primeşte de Friptomir! şi-i gata! Se poate să ai dreptate dta şi că Friptomir a ajuns la convingerea că după aspra sentinţă ai semenilor săi de pe pământ, poate numai bunătatea lui Dzeu să-i aducă uşurare sufletului. Dealtfel lui Friptomir i-ar fi prins bine dacă era **„unit"** cel puţin în politică. Aşa — fără purgator — a trecut în faimosul an al comerţului de convingeri (nu ştiu dacă dl Friptomir era şi pe aceea vreme „faţă bisericească") din raiul convingerilor curate la iadul vinderei sufletului pe un blid de linte (în care noi am scuipat înainte). Iar cerşeşte iertare pe la adunările bisericeşti profanându-le cu minciuni grave şi prea străvezii.

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREŞAN

Tipografia Naţională S. A., Cluj, Str. Regina Maria No. 36.

© BCUCluj